

landmeters bij hun landmetersexamen in Den Haag bijzonder zwaar te examinieren. . . . over swaare pointen in de mathese, die syl. niet en behouwen te weten”, zegt Frans van Schooten, de toenmalige professor te Leiden.

De achteruitgang in de opleiding en in de uitoefening van het beroep, door de jaren van de 18e eeuw, zullen we hier niet volgen. Eigenlijk was dit geen achteruitgang, doch een stilstand t.o.v. de zich snel ontwikkelende technische wereld. Enkele figuren steken met hoofd en schouders boven het gros van de landmeters in die 18e eeuw uit. Met name willen wij de Hattinga's noemen; militaire ingenieurs weliswaar, doch behorende tot de categorie van de professionele kaartvervaardigers.

Aan het eind van de 18e eeuw bestond er een bekwame sectie militaire ingenieurs, waarin alle goede kwaliteiten van het aloude beroep van kartograaf-topograaf verenigd waren. In de andere sector: de eigendomsopmetingen, heerste een chaotische toestand: particuliere „landmeters”, enkele ambtenaren (bij de Staten, de waterschappen, enz.). Met deze heterogene groep ging men de Kadastrering van Nederland aanvatten.

Na het verschijnen van de Recueil Méthodique in 1811 moeten we dus een hausse in het landmeetkundig werk gezien hebben. Kwantitatief is er enorm veel gepresteerd. Kwalitatief is er, hoe kan 't anders, vaak slecht gewerkt. Als dan, sedert de invoering van het Kadaster in 1832, de landmeter-ambtenaar zijn intrede doet in Nederland en door zijn aantal meteen representatief is voor de status van de Nederlandse landmeter, zullen we onze volgende beelden van deze status uit de Kadastrale bronnen dienen te halen.

We krijgen uit de periode die nu een eeuw achter ons ligt een aardig beeld van het geestelijke niveau van de landmeter, wanneer we ons verdiepen in het leerboek voor de landmeter van 't Kadaster. In: „De kweekeling bij het Kadaster in Nederland”, door A. Soutendijk, Tiel, 1855,¹⁴⁾ vinden we eerst het „programma van het examen voor

¹⁴⁾ Men verwarre dit weinig bekende werk niet met: A. Soutendijk, „De hypothe-caire en kadastrale boekhouding in Nederland,” Tiel, 1881.